

Domáci glasovi

Štev. 171

Lienz, sobota 24. avgusta 1946.

Leto 2.

PARIŠKA KONFERENCA NE BO RODILA PRAVEGA MIRU

Vatikansko glasilo "Osservatore Romano" piše, da pariška konferenca zato svetu ne bo prinesla pravega miru, ker imajo načela atlantske karte razpoke za kompromise. Tako-le pravi:

"Tak občutek olajšanja in upanja, s katerim smo vsi pozdravili konec vojne, bi moral spremljati tudi začetek mirovne konference. Toda zaman smo iskali izraza temu občutku na obrazih in dušah ljudi, ki so se zbrali na mirovni konferenci, pa tudi na obrazih zmagovalcev ga nismo našli. Danes še ni miru, in vsem nam je znano, da ga še ne bo, namreč pravega miru, tistega, ki sloni na ravnovesju in redu, na odkritosrčnosti in medsebojnem zaupanju, ki jih kot pogoje miru oznanja atlantska karta. Žal pa so ta načela pokazala pot za kompromise, ki dajejo možnost za novo svetovno vojsko. Miru namreč ni mogoče zagotoviti z mejami in orožjem, z materijelno silo, marveč z duhovno silo, ki mej ne spreminja v neprodirne zidove in ki iz oborožene sile ne ustvarja edinega vira pravičnosti."

V AMERIKI SO ZOPER RUSIJO

V zadnji polovici leta je v ameriškem javnem mnenju nastal silen preobrat. Še danes leto je vsa ameriška javnost bila polna navdušenja za velikega in junaškega zaveznika Sovjetsko Rusijo in njenega zmagovalnega maršala Stalina. To kar brezmejno navdušenje se ni omejevalo le na ljudske plasti, marveč je ravno v vrhovih takojimeno-
vané "boljše družbe" imelo največ odmeva. Prav ti krogi, ki bi morali biti vodilna plast, se niso prav nič zavedli, da prav za prav ne ploskajo niti Rusiji, niti ruskemu narodu, ki je v tej vojski žrtvoval morje krvi, marveč so ploskali komunistični ideji in njenemu vodstvu.

Saj je v redu in prav ter čustvovanju ameriškega ljudstva le v čast, če s svojim navdušenjem hoče pokazati hvaležnost narodu, ki je toliko žrtvoval za skupno zavezniško stvar. Ampak to navdušenje bi moralo veljati v prvi vrsti ruskemu narodu, sprevrglo pa se je v čestčenje ideje, ki je sama po sebi ameriškemu ljudstvu in njegovemu demokratičnemu čustvovanju docela tuja. Pa se niti temu ne smemo tudi, ko pa se je v širnem svetu tako malokdo resno pečal z vprašanjem komunizma, če izvzamemo le svoji Cerkvi najbolj zveste katoličane.

Zaradi vedno resnejših nasprotij v zunanji politiki pa se je to pristno ameriško navduševanje počasi ohlajalo, kakor se je hkrati ohlajalo tudi navdušenje za Tita.

Danes ni več govora o kakem navdušenju. Danes celo ni govora o tem, da bi nekdanje čustvovanje bilo ohlajeno; danes ameriško javnost preveva vsak dan hujše sovraštvo. Kar pa je pri tem viedno vsega obžalovanja, je to le docela nelogično prevračanje: medtem ko je poprejšnje navdušenje veljalo Stalinu in Titu kot zastopnikoma komunistične ideje, se sovraštvo zdaj obrača zoper Rusijo in žrtvovani ruski narod ter zoper Jugoslavijo in njene narode, ki so jih prav zavezniki tako mirno prepustili komunizmu. Če nekateri danes Slovane občitajo, češ da so komunisti, so Slovani pač upravičeni, da obr-

nejo ost in vprašajo: Kdo pa je slovanske narode zoper njihovo voljo prepustil komunizmu? Ali se to ni zgodilo na konferenci v Teheranu? Ali ni bilo to takrat, ko so prav ti slovanski narodi z vsem žarom svojih src pričakovali rešitve in pomoči izključno le od zahodnih zaveznikov?

Ce ameriška javnost danes spreminja svoja čustva ter se obrača deloma tudi proti komunizmu, je to znamenje idejnega ozdravljenja, ako za tem ne tiče zgolj politični in gospodarski razlogi.

Kako pa se je ameriško javno mnenje v pol leta spreobrnilo, nam najbolj dokazuje to le poročilo švicarskega lista "Die Tat" iz Curiha:

Dopisnik tega lista poroča iz Združenih držav: Dopisniki več evropskih in ameriških listov so imeli priliko več dni potovati po državah Tennessee, Kentucky in Illinois. Pri tem so prišli v stik s prebivalci majhnih in tudi srednjih mest teh ameriških držav. Pri teh obiskih so ugotovili, da je v teh krajih sovraštvo proti Sovjetski Rusiji postalo strašno ter zavzema kar čudovite oblike. Dopisnik pravi:

"Navzočen sem bil na zborovanju, na katerem je govornik pred 2000 poslušalci govoril o krvavem komunizmu, ki nasprotuje ameriškemu patriotizmu. Voditelje Sovjetske Rusije je imenoval "pocestne razbojnik", kašilce miru, hladnokrvne morilce itd. Zlasti si Amerikanci zdaj privoščijo Molotova, ki so mu odkazali tisti prostor, ki ga je bil lani izpraznil Hitler. -

Znani ameriški časnikar dr. Person mi je dejal: "Byrnes pravi, da bi samo Molotovljev odstop utegnil rešiti položaj. Byrnes upa, da bi le Litvinov mogel izboljšati odnose med Sovjetsko Rusijo in USA. Toda ni verjetno, da bi Litvinov zamenjal Molotova." -

Drug ameriški časnikar mi je pa odkrito rekel: "Sovraštvo zoper Hitlerjevo nacistično Nemčijo ni bilo nikdar tako vroče, kakor je danes vroč boj zoper Sovjetsko Rusijo. To je tako hudo, da se sami sprašujemo: Ali se ti, ki to vodijo, zavedajo, kam utegne to privedi?"

Voditelj delavskega sindikata v Detroitu mi je tožil, da delavske sindikaliste zdaj na vso moč zasledujejo ter jih sumničijo, češ, da so komunisti in sovjetski vohuni."

Vpričo najnovejših političnih dogodkov utegne tako zaostreno javno ozračje v demokracijski državi postati zelo nevarno za - mir.

Kako pišejo Slovencem v Ameriko?

Iz pisma ameriškega Slovenca:

"Da bi zabrisali porazni vtis, ki so ga ameriški Slovenci dobili o razmerah v domovini iz pisem slovenskih beguncev in iz pisem, ki so prihajala iz domovine, so začeli akcijo, da so ljudje svojem v Ameriki po navedilih morali začeti pisariti same grozne stvari o komunističnih nasprotnikih. Tako so zlasti pisarili v slovenske socialistične in komunizmu naklonjene liste strahotne reči o duhovnikih, kako so klali komuniste in celo noseče ženske. Pisec teh vrstic je sam bral pismo neke partizanske ženske, ki piše, da je duhovnik v cerkvi maševal s puško na rami. Vsak pameten človek bi moral vedeti, da je to grda laž. Toda komunistka se tudi take bedarije ni ustrašila. Najbolj navadna pisma so govorila, kaj vse so počenjali protikomunisti. Med ameriškimi Slovenci je nekaj takih naprednih ljudi, ki vam vse verjamejo in so zdaj prepričani, da je slovenski duhovnik prava zverina. - Ni dvoma, da je taka laž imela nekaj uspeha. Zadnje čase pa se je ta lažnjiva tovarna malce unesla, ker ji ni več šlo po sreči. Ljudje so namreč brali tudi angleške liste, ki so zdaj začeli s prestola metati razna "božanstva", ki so jih naši komunisti doslej skoro po božje bastili. Zdaj tukaj na primer o Titu kar sovražno pišejo."

NAPOVEDNIK SEDANJIH ČASOV UMRLI

Dne 13. avgusta je v Londonu umrl 79 let stari H.G. Wells, učenjak, politik, zgodovinar in romanopisec. Bil je eden izmed najbolj čitanih pisateljev svoje dobe, mnogi ga vsled njegovih fantastičnih romanov primerjajo Jules Verne-ju. Do leta 1935 je napisal skupno 20 romanov, 19 utopističnih romanov, 4 knjige novel in 20 knjig o socijalnih, verskih in političnih vprašanjih. Njegova knjiga "Zgodovina sveta" je izšla v nakladi 1 1/2 milijona izvodov in po njej je postal bogataš. V slovenščini je izšel tudi njegov "Nevidni človek".

Zadnja leta je živel nekoliko zagrenjen, ker je vse svoje življenje sanjal o svetovnem miru in napredku. Doživeti je tudi moral, da je bila kot uničevalno sredstvo uporabljena atomska bomba, katero je že leta 1914 v svoji knjigi "The World set Free" napovedal.

Še lani je v neki knjigi napisal, da je izgubil mnogo svojega prejšnjega optimizma in vere v lepšo bodočnost človeštva ter prerokoval konec vsakega življenja, kakršnega zdaj poznamo.

Leta 1932. je v radijskem nagovoru govoril tako-le:

"Ali moramo ustvariti mir na vsem svetu in ustanoviti svetovno državo, ali pa se moramo pripraviti na življenje z glasom tujca v našem ušesu, z očmi tujca v našem domu, z nožem tujca na našem grlu, na življenje v smrtnem strahu in nevarnosti."

(Weltpresse, 15.8.1946.)

Nezaželeni vsiljeni gostje

Pod tem naslovom prinaša dunajsko socialistično glasilo "Arbeiter Zeitung", dne 21. avgusta članek o preseljenih osebah ter med drugim tako-le pravi:

"Pred vsem si želimo, da bi bili iz Avstrije odstranjeni res fašistični in reakcijski elementi. Sicer pa želimo, da bi se pri tem pravično ravnalo. Kdor ni fašist, naj z njim ne ravnajo kakor s fašistom. Nekaj demokratično mislečih beguncev, ki so že zdaj pokazali, da so se vziveli ter hočejo v našem gospodarstvu sodelovati, naj ostane tukaj. Pri tem bomo morali paziti, da jih avstrijski kapitalisti in veleposesniki ne bodo izrabljali kot nezaščitene delavce, ki naj bi z njimi le plače navzdol potiskali.

Tuji postopaci in maroderji, ki se klatijo po vseh zasedbenih conah so pa brez dvoma bolj nevarni, kakor pa pravi begunci. D.Ps., ki se preživljajo v taboriščih. Velik del napadov in nasilij, zaradi katerih se javnost iz javne varnosti norčuje, gre na rovaš teh elementov. In iz tovarišije tihotapecev, vlomilcev in roparjev jih je precej med njimi.

Vprašanje beguncev torej ni le politično, marveč je mnogo bolj zamotano socialno vprašanje."

Ko bi pisec tega sicer ne poveč sovražnega članka bival vsaj en dan z odprtimi očmi na primer v lieškem taborišču, pa bi videl, da bi med tukajšnjimi delavnimi begunci ne našel takih primerov, ki se jih boji. Ko bi bil vsaj našo razstavo videl, pa bi bil ta svoj članek drugače napisal. Sicer pa je hvalevredno, da je vsaj to spoznal, da niso vsi begunci - temni elementi in fašistični zločinci.

= : =

NA DUNAJ se je v 14 dneh prise- ameriška komanda, ki pravi, da je lilo 22.000 Judov. Tako poroča zdaj na Dunaju 30.000 Judov.

SALAZAR zoper KOMUNIZEM

Portugalski ministrski predsednik Salazar je na krovu ameriške letalonosilke Roosevelt sprejel ameriške časnikarje, katerim je povedal, da smatra komunizem za glavnega sovražnika človeštva. Nato je dejal: "Namesto, da bi se branila, nekatere države postavljajo svojo politiko na znane komunistične nauke ali pa se dajo od njih celo voditi, ne da bi bilo to v skladu z njihovo miselnostjo. Drugi pa bodo prej ali slej po dogodkih prisiljeni, da se bodo podvrgli komunistični propagandi in delovanju. To vprašanje ni v nobeni zvezi s prizadevanjem za socialno pravičnost in za dvig blagostanja vseh delovnih ljudi. Ravno tisti, ki si resno prizadevajo za socialno pravičnost in za blagostanje delavstva, ki si prizadevajo, da bi iz razvalin moderne civilizacije rešili, kar se rešiti da, tisti, ki spoštujejo duhovne vrednote in dostojnost človeške osebnosti se morajo bati diktature proletarijata. Naloga demokratičnih držav danes je, da pazijo na politična in imperialistična prizadevanja komunizma, da bodo mogli svetu zagotoviti varnost." - K prošnji portugalske države za sprejem v Združene narode je Salazar dejal, da se bo sprejema Portugalske ustavljala le Rusija.

"Če pa bi Portugalska ne bila sprejeta v Zvezo Združenih narodov, bo to le dokaz, da še ni jasnega spoznanja in zato tudi ne priznanja pravic miroljubnim narodom."

= : =

PIJ X. SVETNIK. Vatikanski radijo sporoča: Ker so pripravljale preiskave o življenju in čednosti Pija X. končane, se bo lahko sedaj začelo postopanje za njegovo razglasitev za svetnika.

JUGOSLOVANSKI ZLATI ZAKLAD. Ves jugoslovanski zlati zaklad, ki je bil shranjen v Angliji, Združenih državah in Svici, je zdaj vrnjen Jugoslaviji. Jugoslovanska Narodna banka pa sporoča, da so Italijani ugrabili 10.000 kg jugoslovanskega zlata, ki so ga pozneje našli v Nemčiji. To zlato bo zdaj porazdelila mednarodna reparacijska komisija.

ARABSKI KATOLICANI. V Palestini živi okrog 125.000 katoliških Arabcev. Ti zahtevajo, da je pri rešitvi palestinskega vprašanja treba varovati tudi krščanske koristi. Ohraniti se mora ne samo prost dohod k svetim krajem, temveč morata biti vpeta v deželi tudi mir in red. ("Die Wende", 15.8.46.)

KATOLICANI V ANGLIJI. V Angliji je zdaj okroglo dva in pol milijona katolikanov. Veliko je konvertitov; samo leta 1944 se je

9.000 oseb vrnilo h katoliški Cerkvi. Med vojno je prestopilo h katoličanstvu več kot 5.000 častnikov in vojakov britanske armade.

NESREČNA ŠTEVILKA II. PRI KRALJIH. Ko je meseca junija moral zapustiti prestol novi italijanski kralj Umberto II., so listi začeli pisati, da številka II. pri kraljih ni srečna. V tej vojski je že moral zapustiti prestol in domovino romunski kralj Karol II., za njim je ostal v pregnanstvu jugoslovanski kralj Peter II. Temu v Londonu dela družbo grški kralj Jurij II., ki mora čakati, kako bodo Grki 1. septembra glasovali. Če se odločijo zoper njega, bo moral ostati v tujini. Tudi mladi bolgarski kralj Simeon II. je kmalu po smrti svojega očeta Borisa izgubil vso oblast. - Prva svetovna vojska pa je 1.1917 pokopala ruskega carja Nikolaja II., za njim pa nemškega cesarja Viljema II. - Že pred 36 leti pa je moral zapustiti svoj prestol portugalski kralj Manuel II. Poslej je Portugalska republika.

ITALIJA naj prevzame 25.000 Judov iz Avstrije. Tako želi USA.